

Leben noch angehörte, Vermochte ich keine Stimme von mir zu geben, als mein Leben zu Ende war, begann meine Stimme zu tönen (das Muschelhorn als Blasinstrument).

При цьому перевага надається простим синтаксичним конструкціям, що також пов'язано з жанрово-мовленнєвою специфікою й фольклорними витоками загадки, що при всій складності закодованого об'єкту вимагають зовнішньої простоти, структурної прозорості та максимальної лаконічності його поверхневих маніфестацій. Цим же можна пояснити й активність у текстовому континуумі ННЗ тих синтаксичних процесів, що спрямовані не на ускладнення, а на спрощення їх синтаксичної «упаковки», – еліпсис, компресія, редуція, контамінація, парцеляція. Використання останніх пов'язане з прагненням мовної особистості до гармонізації своїх повідомлень шляхом урізноманітнення їхнього синтаксичного малюнка.

Таким чином, німецька народна загадка є структурно, змістовно й функціонально завершеним мовленнєвим продуктом фольклорного походження, який генерується за чіткими логічними законами судження, користується ресурсами замкненої на собі концептосистеми й будується за комунікативною моделлю комбінованого мовленнєвого акту, метою якого є питальне спонукання до інтелектуальної активності адресата.

Пропонований погляд на когнітивні основи й функціонування німецькомовних загадок визначає й деякі **перспективні напрямки** досліджень. У межах цього дослідження залишаються невирішеними чимало проблем, пов'язаних з виділенням концептуальних домінант, з більш детальним вивченням проблем і законів кодування й декодування, з карнавалізацією загадки (використанням у «сміховому» дискурсі) тощо. Вивчення німецьких народних загадок є доцільним з погляду теорії жанрів і стилів, лінгвокультурології, лінгвосинергетики тощо. Особливий вузол проблематики складають контрастивні дослідницькі рефлексії, які уможливають зіставний аналіз німецьких народних загадок і загадок інших лінгвокультур.

Література

- Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики : монографія / А. М. Приходько. – Запоріжжя : Прем'єр, 2008. – 332 с.
Brockhaus Lexikon. – München : dtv, 1989. – Bd. 15. – 335 S.

УДК: 811.111 : 81'37

МОСКОВЧУК Л. Ю., КЛЮЙКО К. А.

(Запорізька гімназія № 71 з поглибленим вивченням іноземної мови)

СИСТЕМНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОГО ПОЛЯ “FLOWER” В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

У статті розглядаються особовості системної організації лексико-семантичного поля “FLOWER” в англійській мові. Проводиться аналіз особливостей відносин між лексичними одиницями, що позначають квіти у складі словника сучасної англійської мови. Здійснюється класифікація та виявляється закономірність формування і функціонування конститuentів лексико-семантичного поля “FLOWER”.

Ключові слова: лексико-семантичне поле, номінативні одиниці, системна організація, ядро, периферія, квітка.

Московчук Л. Ю., Ключико К. А. Системная организация лексико-семантического поля “FLOWER” в английском языке. В статье рассматриваются особенности системной организации лексико-семантического поля “FLOWER” в современном английском языке. Проводится анализ особенностей отношений между лексическими единицами, обозначающих цветы в современном английском языке. Приводится классификация и определяется формирование и функционирование составляющих лексико-семантического поля “FLOWER”.

Ключевые слова: лексико-семантическое поле, номинативные единицы, системная организация, ядро, периферия, цветок.

Moskovchuk L. Yu., Kliuyko K. A. Structural Organization of Lexico-semantic Field “FLOWER” in the English Language. This article is focused on the study of special features of structural organization of lexico-semantic field “FLOWER” in modern English, carried out using the system-functional, the semantic and the structural approaches. Relevance of the study is due to the need to explore different approaches to systemize the vocabulary of the English language, among which a special place is occupied by

lexical-semantic fields. The obtained data shows that the lexico-semantic field is defined as a set of lexical units which are united by common sense and reflect conceptual, substantive or functional similarity being denoted phenomena.

Starting position for all lexico-semantic fields share common semantic features, which bring together all the field units and is usually expressed by lexeme of summary values. It is established that the lexico-semantic field consists of nominative units which form two levels: the core and the periphery of the lexico-semantic field "FLOWER" in modern English. The core is formed with the terms or the widespread nominative units. The periphery is formed with the names of exotic flowers and of the extinct ones as well as with Latin and parallel folk names of flowers.

The characteristics of the relations between lexical units denoting flowers in modern English are revealed. Three hierarchic levels have been singled out inside the lexico-semantic field "FLOWER": the lexico-semantic field, the lexico-semantic group (microfield), lexico-semantic subgroup. It has been revealed that lexico-semantic field "FLOWER" consists of 10 lexico-semantic groups, 8 subgroups in the lexico-semantic group "Place of Sprouting" and 4 subgroups in the lexico-semantic group "Flowers in Art". All lexical units of the field are interrelated. The formation as well as functioning of the components of lexico-semantic field "FLOWER" has been outlined. Names of flowers can be of the English origin or borrowed from other languages. English vocabulary denoting flowers was increased due to the borrowings from Latin, French, Spanish, Persian, Brazilian, Indonesian, Greek languages.

Key words: lexico-semantic field, nominative units, structural organization, the core, the periphery, flower.

Розробка семантичних полів ведеться ще з останньої чверті XIX сторіччя. Незважаючи на те, що теорії лексико-семантичного поля вже більше 100 років, науковий інтерес до нього не слабне. Це зумовлено важливістю вирішення ряду семасіологічних завдань: вивчення змін у значенні слова, які відбуваються протягом певного історичного періоду, визначення семасіологічних закономірностей, а також підтвердження думки про системність лексичного складу мови [Кезина 2004, с. 80]. Проблемою вивчення лексико-семантичного поля (далі – ЛСП) займалися такі лінгвісти як М. М. Покровський, О. О. Потєбня, О. С. Ахманова, В. І. Карасик, Л. М. Васильєв, Й. Трір, В. Порциг та ін. Проблеми організації лексичного складу, лексичного значення слова та семантики стали основою дослідження у працях вітчизняних дослідників Ю. А. Зацного, М. П. Кочергана.

Актуальність даного дослідження зумовлено необхідністю комплексного розглядання проблеми ЛСП, як засобу систематизації лексику сучасної англійської мови а також у недостатньому вивченні особливостей структурної організації ЛСП "FLOWER". **Об'єктом** дослідження є лексичні одиниці, які є конститuentами ЛСП "FLOWER". **Предметом** вивчення стали особливості системної організації ЛСП "FLOWER".

Мета нашої наукової роботи полягає у виявленні особливостей структурної організації ЛСП "FLOWER" в англійській мові та аналізі системних відносин між лексичними одиницями, які є структурними компонентами даного поля. Для досягнення поставленої мети ми маємо вирішити певні **завдання**: виявити принципи структурної організації ЛСП; охарактеризувати особливості формування та функціонування конститuentів ЛСП "FLOWER"; встановити фактори взаємозв'язку та динаміки взаємодії структурних компонентів поля; окреслити тематичні угруповання (лексико-семантичні групи) у складі ЛСП "FLOWER"; визначити склад лексичних одиниць, що формують ЛСП "FLOWER"; проаналізувати шляхи утворення лексичних одиниць – конститuentів даного поля.

Питання лексики і семантики з різних точок зору завжди привертала увагу не тільки мовознавців, а й філологів, істориків. Важливе місце у розробленні методів семантичного дослідження займає методика, заснована на понятті «лексико-семантичного поля». Вона являється одним із найпоширеніших засобів класифікації словника. Наприклад, О. С. Ахманова стверджує, що «семантичне поле – це компактний, внутрішньо спаяний відрізок словника, елементи якого взаємно обмежують один одне і, подібно мозаїці, покривають дану «поняттєву сферу» [Ахманова 1957, с.78].

М. Полянський визначає лексико-семантичне поле як сукупність мовних (здебільшого лексичних) одиниць, які поєднуються спільністю змісту (інколи також спільністю формальних показників) і відображають понятійну, предметну чи функціональну схожість позначуваних ними явищ. Лексико-семантичні поля є відносно автономними, бо пов'язані між собою, що засвідчується багатозначними словами, які різними своїми значеннями входять до різних полів [Щур 1974, с. 6]. О. В. Кузнецова зазначає, що «теорія поля охоплює по суті безліч точок зору, які є досить значними варіантами спільної ідеї – ідеї смислового зв'язку між словами у мові» [Кузнецова 1963, с. 85]. Нею були описані ознаки смислового

зв'язку, які слід називати об'єднуючими (інтегральними) й розрізняльними (диференціальними). Це доводить версію про те, що потрібно вивчати відношення між словами з конкретними відмінностями.

Слід також зазначити, що у працях, присвячених аналізу польових структур, різняться не лише визначення поняття «поле» та підходи до його виділення, але й терміни, використані для позначення тих чи інших структур. Дослідники відмічають, зокрема, недиференційоване вживання терміна «поле» поруч із термінами «група» (лексико-семантична, тематична), «парадигма» та ін. [Карасик 2006, с. 22]. Так, наприклад, Ф. Н. Філін для позначення лексичних угруповань, елементи яких пов'язані однорідними значеннями використовує термін «лексико-семантична група», однією із ознак якої є тематична співвіднесеність її конститuentів, різновидами якої є синонімічні й антонімічні ряди тощо [Филин 1982, с. 124]. У нашому дослідженні ми схильні використовувати термін «лексико-семантичні групи», оскільки ми вважаємо, що воно є більш повним та влучним.

За структурою зазвичай розмежують моноцентричні та поліцентричні поля. Моноцентричні поля характеризуються наявністю чіткого домінанту поля, а поліцентричні є слабо центрованими з декількома ядрами [Кочерган 2005, с. 284]. Наприклад, лексико-семантичне поле “FLOWER” вважається моноцентричним, оскільки його домінанту нічого не може бути протиставлено, як, наприклад, у лексико-семантичному полі «кохання», у якому кохання протиставлена ненависть. Для лексико-семантичного поля характерною є наявність спільної семантичної ознаки, яка об'єднує всі одиниці поля та зазвичай виражається лексемою з узагальнюючим значенням [Кузнецова 1963, с. 31]. Дана інтегральна ознака, за якою об'єднуються конститuentи того чи іншого лексико-семантичного поля, виступає у лінгвістичній літературі під різними назвами: класема, маркер, групова диференційна ознака [Покровский 2006, с. 50-51], інтегральна семантична ознака, ядерна сема [Васильев 1990, с. 21].

Елементи окремого ЛСП пов'язані регулярними та системними відношеннями і, отже, усі слова поля взаємно протиставлені одне одному. ЛСП може перетинатися або повністю входити в інше поле. Значення кожного слова найповніше визначається тільки втому випадку, якщо відомі значення інших слів того самого поля. Окрема мовна одиниця може мати кілька значень і бути віднесена до різних семантичних полів [Алимпиева 1986]. Наприклад, група слів *flower, sprout, petal, leaf* і т. д. може формувати як самостійне семантичне поле, об'єднане ставленням «частина-ціле», так і входити до складу ЛСП рослин. У цьому випадку лексема *flower* буде служити родовим поняттям для таких лексем, як, наприклад, *tulip, sunflower, salvia* і т. д.

Семантична структура поля складається з наступних компонентів:

- Ядро поля: представлене родовою семою, яку ще називають гіперсемою – семантичним компонентом вищого порядку, що організовує навколо себе семантичне розтання поля. Ядерні конститuentи (семи) групуються навколо компонента-домінанта та є найбільш спеціалізованими для виконання функції поля і є найбільш вживаними у порівнянні з іншими елементами лексико-семантичного поля.
- Центр поля (ближня периферія): складається з одиниць, які мають інтегральне, загальне з ядром диференційне значення;
- Периферія поля (дальня периферія): включає одиниці, найбільш віддалені у своєму значенні від ядра, загальне родове поняття тут відтиснуто до розряду потенційної семантики. Вони мають функцію деталізації, конкретизації, а також чіткого окреслення основного значення поля [Стернин 1985, с. 32].

У нашому випадку функцію ядра поля виконує лексема **FLOWER**, до нього входять найпоширеніші й найвідоміші види квітів (*tulip, aster, chrysanthemum*). Квіти можуть втілювати міфологічні уявлення про навколишній світ (*adonis, hyacinth*), відноситися до індивідуально-авторських символів (“*A Red, Red Rose*”, “*The Rose and the Nightingale*”). Незалежно від ступеня вживаності, вони входять в склад семантики слова і до структури

поля. Інші компоненти поля можуть мати багато значень (*narcissus*), але тих, які дозволять слову увійти у відповідне лексико-семантичне поле, буде набагато менше. Слід підкреслити, що ядерна лексика представлена насамперед термінами, які мають широке вживання серед усіх носіїв мови (*violet, snowdrop, saffron, poppy, narcissus, lupine* etc.). До складу ядра можуть належати тільки одиниці активної лексики, які не мають стилістичного забарвлення і обмежень у вживанні.

У процесі дослідження нами було визначено, що периферію лексико-семантичного поля “FLOWER” складають менш уживані й паралельні назви квітів. Центр поля (ближня периферія) складається з одиниць (видів квітів), що мають інтегральне, спільне з ядром значення, але які розмежовуються з ядром і сусідніми одиницями завдяки своїм специфічним місцям та умовам проростання. Тобто, ми віднесли до центральної лексики ЛСП “FLOWER” більш екзотичні види квітів (*plumeria, brugmansia, Amazon Victoria, takka, rafflesia, gidnora*). Крім цього, центрові семи не мають стилістичного забарвлення і є менш активними у вживанні, ніж ядерні одиниці. Центрові одиниці більш складні за своєю семантикою, ніж ядерні, і ніби окутують ядро.

Крім зазначених вище лексичних одиниць, до ближньої периферії ЛСП “FLOWERS” також відносяться ті назви квітів, що поступово виходять з ужитку, тобто зникають їх види. Раніше вони відносилися до ядра поля, були доволі поширеними й відомими по всьому світові. Проте зараз ці лексичні одиниці перемістилися до ближньої периферії, адже стали маловживаними: *pasqueflower, murine hyacinth, star-of-Bethlehem, foxfeet, yellow lady's slipper, daphne, gentian*.

Дальня периферія поля включає одиниці, найбільш віддалені у своєму значенні від ядра. Периферійні одиниці можуть мати як прямі, так і контекстуальні значення у випадку, коли поле будується за текстом твору або за сферою певної професії тощо [Куренкова 2006, с. 176]. Мовні одиниці, розташовані на периферії, мають складніший зміст, аніж ядерна лексика. Також вони тісно взаємодіють з конститuentами суміжних полів і забезпечують безперервність і динамічність мови.

Дальню периферію ЛСП “FLOWER” утворено латинськими та паралельними народними назвами відомих нам видів квітів. Латинські назви, зазвичай, використовуються у науковій сфері життя, а саме – в біології, ботаніці, медицині. Паралельні народні назви квітів іноді стають їх офіційними назвами. Наприклад, *конвалія*, відома в Англії як *lily-of-the-valley* (лілія долин), у Франції носить назву *tuguet* (конвалія), в Німеччині – *Maiglockchen* (травневий дзвіночок). Латинську ж назву квітки – *Convallaria majalis* (від латинських слів “*convallis*” – лощина і “*majalis*” – травневий) розуміють у всіх країнах, це допомагає подолати мовний бар’єр та уникнути помилок. Дані явища є ще одним доказом того, чому в наукових галузях все ще користуються латинськими назвами рослин.

У кожній місцевості або регіоні існують традиційні (народні) назви квітів, які не мають відношення до прийнятих в науці найменувань: *bellflower – Canterbury Bells; flamingo flower – painter's palette; delphinium – larkspur* etc. Іноді одним і тим же ім’ям звать абсолютно різні квіти (*night violet – butterfly orchid, rocket*).

Існує декілька типових ознак, що лягли в основу народних назв:

- місце проростання (*gerbera – Transvaal daisy, dendrobium – Singapore orchid, marsh-beet – sea-side lavender, eryngium – Alpine thistle*);
- час цвітіння (*aster – September flower, hellebore – Christmas rose, oenothera – evening primrose*);
- основні функції (*aquilegia – columbine – «водозбір», tanacetum – feverfew – «лікування головної болі / жару», protea – sugarbush – «медонос»*);
- особливості зовнішнього вигляду (*celosia – cockscomb – «півнячий гребінець», echinacea – coneflower – «конусні квітки», narcissus – daffodil – «блідо-жовтий», leucadendron – flame tip – «полум’яний язик», muskari – grape hyacinth – «ягоди схожі на виноград», heliconia – lobster claw – «клішні омара»*);

- запах (*lathyrus – sweet pea – «духмяний», dianthus – sweet William*).

Ми також упевнилися в тому, що існує багато іронічних народних назв в англійській мові. Деколи багатство народної фантазії шокує. Наведемо кілька прикладів: *dicentra – bleeding heart, gypsophilla – Baby’s breath, impatiens – busy Lizzie, liatris – gay feather, alchemilla – Lady’s mantle, nigella – love in a mist, spray chrysanthemum – mums*. Треба відмітити, що ми зіткнулися з певними труднощами при пошуку таких лексичних одиниць, як сленгізми в периферії ЛСП «FLOWER».

Незважаючи на те, що природні лексичні одиниці (у нашому випадку квіти) можуть пересуватися в ЛСП до ближньої чи дальньої периферії через зміну своєї поширеності, їх ЛСП не зазнають кардинальних змін. У лексико-семантичному полі “FLOWER” можна виділити три рівні ієрархії: лексико-семантичне поле > лексико-семантична група / лексико-семантичне мікрополе > лексико-семантична підгрупа. У кожному рівні ієрархії виділяється центральне слово.

У процесі дослідження у складі лексико-семантичного поля “FLOWER” нами були визначені лексико-семантичні групи, зокрема 2 лексико-семантичні мікрополя (групи), а саме «Місця проростання» та «Квіти в мистецтві». До лексико-семантичного мікрополя «Місця проростання» увійшли лексеми на позначення місць, де проростають різноманітні види квітів. У цій групі нами було виявлено 8 лексико-семантичних підгруп, до яких увійшли наступні лексеми:

1. «Садові квіти»: *peony, rose, lily, dahlia, aster, iris, chrysanthemum, gladiolus, tulip, phlox, marigold, petunia, clove, daisy*.

2. «Польові та лугові квіти»: *bellflower, lupine, milfoil, buttercup, lily-of-the-valley, poppy, periwinkle, cornflower, John’s wood, chamomile, lavender, dandelion, thistle, buttercup, poppy, narcissus, sunflower, cow-wheat*.

3. «Лісові квіти»: *snowdrop, forget-me-not, iris, sage, valerian, echinacea, bellflower, tutsan, lychnis, rosemary*.

4. «Водяні квіти»: *water lily, lotus, orchid*.

5. «Гірські квіти»: *forget-me-not, sage, lavender*.

6. «Кімнатні квіти»: *orchid, geranium, delphinium, gladiolus, senpolia, camellia, hyacinth, gibiskus, abutilon, achimenes, azalea, begonia, gloxinia, adonis*.

7. «Декоративні квіти»: *limnantes, armeria, gentian, comfrey, delphinium, saxifrage, canna, cupid’s delight, gladiolus*.

Лексико-семантичне мікрополе (лексико-семантична група) «Квіти в мистецтві» складається з 4 лексико-семантичних підгруп, а саме:

1. «Кінематограф»: *“The Scarlet Pimpernel”, “The Black Dahlia”, “Pink Narcissus”, “Yellow Rose”*.

2. «Література»: *“Nightingale and the Rose” Oscar Wilde, “Rose Madder” Stephen King, “Dandelion Wine” Ray Bradbury, “Black Tulip” Alexander Duma*.

3. «Живопис»: *“Chrysanthemum” Claude Monet, “Red Poppies and Daisies” Vincent van Gogh, “Meditative Rose” Salvador Dali*.

4. «Архітектура»: *Flower building in Seoul, Korea; Lotus temple in New-Delhi, India; Rose-skyscraper in Fushun, China; Orchid House in Great Britain, The Lotus Building in Changzhou, China; Wuhan Energy Flower Building in China (за будовою нагадує квітку deep-bodied crevalle)*.

Слід відмітити, що поділ на лексико-семантичні підгрупи в мікрополі «Місця проростання» є дуже умовним. Наприклад, лексичну одиницю “lavender” ми відносимо як до лексико-семантичної підгрупи «Польові квіти», так і до лексико-семантичної підгрупи «Гірні квіти», а лексичну одиницю “gladiolus” – до «Кімнатних квітів» та «Декоративних квітів». Окрім лексико-семантичних мікрополів (лексико-семантичних груп) «Місця проростання» та «Квіти в мистецтві», нами було виділено ще 8 лексико-семантичних груп за різними ознаками:

1. «Символи країн світу»: *Thistle* – символ Шотландії. *Rose* – символ Англії. *White lily* – символ Франції. *Lotus* – символ Єгипту. *Cornflower* – символ Німеччини. *Tulip* – символ Нідерландів і Турції. *Shamrock* – символ Ірландії. *Narcissus* – символ Китаю. *Edelweiss* – символ Швейцарії. *Chrysanthemum* – символ Японії. *Daisy* – символ Італії. *Poppy* – символ України. *Dahlia* – символ Мексики. *Chamomile* – символ Латвії.

2. «Винаходи завдяки квітам»: Садові меблі завдяки особливості лотоса (*lotus*), який через незвичайну структуру листя самоочищається; текстильна застібка на одязі чи взутті (у просторіччі липучка) за принципом реп'яху (*burdock*).

3. «Політика і квіти»: *War of Red and White Rose in England 1455-1485*; *Flower Wars between Aztecs and Maya tribes*.

4. «Квіти в культурі»: *Ikebana* (ікебана – *limonium, reed mace, chrysanthemum, lavender*); *Floriculture* (квітництво – *garden flowers* (садові квіти) – *iris, chrysanthemum, gladiolus, tulip, phlox*; *decorative flowers* (декоративні квіти) – *comfrey, delphinium, saxifrage, canna*); *Yajna* (В яджне квіти слугують як форма жертвоприношення – *lotus*).

5. «Кольори»: *Rose-coloured* (від *rose* – роза); *saffron yellow* (від *saffron* – шафран); *violet* (від *violet* – фіалка); *lily-white* (від *lily* – лілія); *cornflower blue* (від *blue cornflower* – волошка); *fuchsin* (малиновий від *fuchsia* – фуксія).

6. «Подарунки з квітів»: *Bunch of flowers* (букет): *garden flowers* (садові квіти) – *peony, rose, lily-of-the-valley, dahlia, aster*; *meadow flowers* (лугові квіти) – *poppy, narcissus*; *baskets with flowers* (корзини з квітами) – *rose, orchid, chrysanthemum, tulips*; *toys from flowers* (іграшки з квітів) – *butterflies from 3 sorts of chrysanthemum, hippopotamus from roses and poppies, pony from chamomiles and blue cornflowers*.

7. «Лікарські рослини»: *valerian* – заспокійливий засіб проти безсоння, неврозу серцево-судинної системи, епілепсії; *echinacea* – протизапальний, антисептичний, тонізуючий засіб; *salvia* – протизапальний засіб для полоскання в ротовій порожнині; *camomile* – протизапальний, седативний засіб; *kalanchoe* – протизапальний засіб, що лікує опіки; *origan* – антибактеріальний засіб; *melilot* – заспокійливий засіб для зовнішнього застосування у вигляді компресів; *cornflower* – сечогінний засіб при запаленні нирок, сечового міхура; *marigold* – сечогінний засіб, застосовується для лікування в народній медицині шкіряних запалень, гнійників, захворювань дихального тракту; *dandelion* – міцний сечогінний засіб, знижує кров'яний тиск.

8. «Імена людей»: *Angelica* – дудник; *Dahlia* – жоржина; *Daisy* – маргаритка; *Daphne* – вовче лико; *Ivy* – плющ; *Jasmine* – жасмин; *Lily* – лілія; *Margaret* (лат.) – маргаритка; *Marigold* – чорнобривці; *Myrtle* – мирт; *Pansy* – брат-і-сестра; *Petunia* – петунія; *Poppy* – мак; *Rose* – роза; *Violet* – фіалка.

Ми переконалися, що різні ієрархічні рівні існують автономно, проте перетинаються один з одним. Ця особливість дає мові характер взаємопов'язаності. Саме тому конституенти різних лексико-семантичних груп, наприклад, «Польові квіти» і «Лугові квіти», перетинаються, тому що в обидві групи входять лексичні одиниці “*buttercup*” і “*poppy*”.

Проведений нами етимологічний аналіз показав, що назви квітів можуть бути власно мовними та запозиченими з інших мов. Нова сполучуваність слова – це збагачення його форми, а отже, й потенційне джерело розвитку нового значення. В англійській мові нерідко зустрічаються назви квітів, які переносять значення рослин, які існують в світі, але складаються із рідних англійській мові слів. Прикладами можуть слугувати такі квіти, як *periwinkle, cornflower, bellflower, buttercup*.

В англійській мові зустрічаються також такі назви квітів, які складаються із декількох частин мови. Усім відома квітка незабудка, що у кожній мові має одне й те саме значення – не забудь мене: «*vergißmeinnicht*» (нім.), «*ne-m'oubliez-pas*» (франц.), «незабудка» (рос.). Англійською мовою ця квітка називається «*forget-me-not*». Інша квітка «*lily-of-the-valley*» дослівно перекладається «лілія долин».

Серед запозичених слів виділяється певна група *латинських слів*, які в тій чи іншій звуковій формі, граматичному оформленні та смислового змісті можуть бути знайдені в ряді мов – інтернаціональні слова. Саме латинська мова дала найбільш значну кількість таких слів (*adonis, anemone, aster, azalea, chrysanthemum, cyclamen, verbena*). Це пояснюється тим, що латинська мова в епоху феодалізму була для багатьох країн Західної Європи інтернаціональною мовою науки, а в деяких країнах взагалі літературною мовою.

Вплив французької мови на англійську був особливо відчутним в період французького панування в країні, коли національна англійська мова ще не склалася (*carnation, primrose, lilac*). Слід також зазначити, що в англійській мові існує певна кількість *арабських запозичень* (*barberries*). З'являючись у мові, вони підлягають процесам графічної, морфологічної та фонетичної асиміляції. Поширення *перської мови* в стародавньому світі призвело до запозичення перських слів англійською мовою (*jasmine, tulip*).

Також англійський словниковий склад поширився завдяки нечисленным запозиченням з *іспанської* (*mimosa*), *бразильської* (*petunia*) та *індонезійської* (*rafflesia*) мов. Зазвичай, бразильські й індонезійські слова були запозичені через інші іноземні мови, зокрема через португальську. Запозичення *грецьких* слів почалося з найдавніших часів, вже в спільнослов'янську епоху (коли східні слов'яни ще не відокремилися від інших слов'ян), і відбувалося тоді, звичайно, усним шляхом (*spathiphilym, saffron, rhododendron*). Велика кількість слів, запозичених з грецької мови, пов'язана зі стародавньою грецькою міфологією (*lotus, narcissus*). Отже, запозичені лексичні одиниці на позначення квітів в англійській мові переважають своєю кількістю власно мовні.

У результаті проведеного нами дослідження ЛСП "FLOWER" ми дійшли наступних **висновків**. Лексико-семантичні поля характеризуються зв'язком слів або їх окремих значень, системним характером цих зв'язків, що забезпечує безперервність смислового простору. Кожне поле – це своєрідна мозаїка слів, де кожне окреме слово має певне місце в лексико-семантичному просторі. Ця мозаїка не збігається в різних мовах, бо кожна мова по-своєму членує об'єктивний світ. Кожне лексико-семантичне поле має ядерно-периферійну структуру. Основу ядерної лексики ЛСП "FLOWER" складають терміни загального вживання. Усі лексичні одиниці, що складають цей елемент ЛСП, є однаково використовуваними у різних сферах життя. Ближню периферію ЛСП "FLOWER" складають екзотичні назви квітів та ті, що поступово зникають з лиця Землі, а дальню – паралельні народні та латинські назви відомих видів.

Лексико-семантичне поле "FLOWER" складається з 10 лексико-семантичних груп, 8 підгруп в лексико-семантичній групі «Місця проростання» та 4 підгруп у лексико-семантичній групі «Квіти в мистецтві». Окрім цього усі лексичні одиниці поля є взаємопов'язаними. Назви квітів можуть бути власно мовними та запозиченими з інших мов. Англійський склад мови на позначення квітів поширився завдяки запозиченням з латинської, французької, іспанської, перської, бразильської, індонезійської, грецької мов.

Перспективним напрямком подальших досліджень вважаємо розгляд способів утворення лексичних одиниць ЛСП "FLOWER" та дослідження особливостей системної організації англійської лексико-семантичного макрополя "PLANT".

Література

- Алиптиева Р. В. Семантическая значимость слова, структура лексико-семантической группы. – Издательство Ленинградского университета, 1986. – 180 с.
- Ахманова О. С. Очерки по общей и русской лексикологии / О. С. Ахманова – М. : Учпедгиз, 1957. – 295 с.
- Васильев Л. М. Современная лингвистическая семантика (пособие для ВУЗов) / Л. М. Васильев. – М. : Высшая школа, 1990. – 176 с.
- Зацний Ю. А. Інновації у словниковому складі англійської мови початку XXI століття; англо-український словник / Ю. А. Зацний, А. В. Янков. – Вінниця : Нова Книга, 2008. – 360 с.
- Карасик В. И. Антология концептов / Под ред. В. И. Карасика, И. А. Стернина. – Том 3. – Волгоград : Парадигма, 2006. – 381 с.
- Кезина С. В. Семантическое поле как система / С. В. Кезина // Филологические науки. – 2004. – № 4. – С. 79-86.
- Кочерган М. П. Вступ до мовознавства / М. П. Кочерган. – К. : Вид. центр «Академія», 2005. – 368 с.
- Кузнецова А. И. Понятие семантической системы и методы ее исследования / А. И. Кузнецова. – М. : Наука, 1963. – 238 с.

Куренкова Т. Н. Лексико-семантическое поле и другие поля в современной лингвистике / Т. Н. Куренкова // Вестник Сибирского государственного аэрокосмического университета им. академика М. Ф. Решетнева. – 2006. – Вып. 4 – С. 173-178.

Покровский М. М. Семасиологическое исследование в области древних языков / М. М. Покровский. – М. : КомКнига, 2006. – 216 с.

Стернин И. А. Лексическое значение слова в речи / И. А. Стернин. – Воронеж : Издательство Воронежского университета, 1985. – С. 32-106.

Филин Ф. П. Очерки по теории языкознания / Ф. П. Филин. – М. : Наука, 1982. – 336 с.

Щур Г. С. Теория поля в лингвистике / Г. С. Щур. – М. : Наука, 1974. – 255 с.

Encyclopedia Britannica. – [Электронный ресурс] // Режим доступа : <http://www.britannica.com/>

Merriam-Webster Dictionary. – [Электронный ресурс] // Режим доступа : <http://www.merriam-webster.com/home.htm/>

Oxford English Online Dictionary. – [Электронный ресурс] // Режим доступа : <http://www.oxforddictionaries.com/>

Slang // The Encyclopedia of Language Linguistics. – UK : Pergamon Press, 1994. – 324 p.

Wordsmyth Dictionary – Theasarus. – [Электронный ресурс] // Режим доступа : <http://www.wordsmyth.net/>

УДК: 811.112.2:81'42

НИКОЛАЄВА Н. М.

(Запорізький національний університет)

СПОСОБИ УТВОРЕННЯ КОЛОРОНІМІВ У ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

У статті розглядаються словотвірні деривати колоронімів в публіцистичному дискурсі німецької мови. Аналізу підлягають композити з компонентами: «rot», «gelb», «grün». Спостерігається, в основному, негативний вплив кольору на значення складних слів, що утворюються шляхом метафоричного або метонімічного переосмислення.

Ключові слова: композити, колороніми, червоний, жовтий, зелений, дискурс, німецька мова.

Николаева Н. Н. Способы образования колоронимов в публицистическом дискурсе немецкого языка. В статье рассматриваются словообразовательные деривации колоронимов в публицистическом дискурсе немецкого языка. Аналізу подвергаються композити з компонентами: «rot», «gelb», «grün». Наблюдается, в основном, отрицательное влияние цвета на значение сложных слов, которые образуются путём метафорического или метонимического переосмысления.

Ключевые слова: композиты, колоронимы, красный, жёлтый, зелёный, дискурс, немецкий язык.

Nikolayeva N. N. Ways of Formation of Coloronyms in Journalistic Discourse in the German Language. According to A. Wierzbicka basic colours have prototypical meanings. Thus, there is a conceptual association between e.g. the colour red and fire, green and "things growing out of the ground", blue and the sky, yellow and the sun. The colours white and black can be referred to as different shades of light. Our interest lies in colour compounds with the mentioned colours or shades of light as latter part and with describing first part of the compound in modern German language. Our aim is to study these prototypical meanings of the colour compounds.

This article discusses the derivation of coloronyms in journalistic discourse of the German language. It can be noted that the productivity of compounding as a way of formation of new nominations is increasing, and now compounding is the most productive method by which new names are formed. Compounds are formed of at least two stems, and can combine any parts of speech (noun + noun, adjective + adjective, verb stem + noun, etc.). There are generally two types of compounds that can be identified: determinative and copulative. The determinative compound is the most common one. It is made up of a semantic head, the right-hand component of the lexeme, which also determines the grammatical category and gender of the word. The meaning of this head is restricted by the qualifying element that precedes it. Less common is the copulative compound. This type of compound is characterized by a coordinate, rather than a subordinate, relationship between the components. The copulative compound always combines the same parts of speech (e.g. adjective + adjective, noun + noun).

In this article we touch upon the compounds formed on the model "color adjective + noun", although there are other "color adjective + verb", "color adjective + adjective". Coloronyms in the German linguistic culture have a constant set of portable values that describe a variety of objects. Almost all coloronyms are characterized by polysemy, so their value is specified either in certain combinations or in the context. Due to the color component compounds obtain figurative meaning. All compounds are formed by metaphorical or metonymic rethinking, so their meaning does not always coincide with the lexical interpretations. Metonymy and metaphor also have fundamentally different functions. Metonymy is about referring: a method of naming or identifying something by mentioning something else which is a component part or symbolically linked. In contrast, metaphor is about understanding and interpretation: it is a means to understand or explain one phenomenon by describing it in terms of another.

In German compounds with colour component are used most often with a negative value. A negative value is typical for compounds which are composed of coloronym *rot*, because the red color is associated with the destructive power of blind passion, unbridled emotions. Yellow color also carries a negative value, since in the German language it is the traditional color of envy. Green color in the compounds acts primarily as a symbol of youth and nature, as well as used for the expression of inexperience and immaturity.

Key words: compounds, coloronyms, red, yellow, green, discourse, German.

Словоскладання в сучасній німецькій мові має давню історію вивчення. Основи дослідження закладаються в першій половині XIX століття в роботах К. Ф. Бекера і